

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Kurikulum otpornosti

Prof. dr. sc. Renata Miljević-Riđički

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

renata.miljevic@ufzg.hr

Otpornost: sposobnost da se prilagodimo situaciji i uspijemo usprkos teškoćama.

Kako je nastao Kurikulum otpornosti za djecu predškolske i osnovnoškolske dobi u Europi

- Trogodišnji EU LLP Comenius projekt (2012-2015)
- 6 partnera

REsCUR u Europi

Cilj i svrha projekta

- Razvoj europskog kurikuluma za razvoj otpornosti za djecu predškolske i školske dobi putem interkulturalne i međunarodne suradnje među ustanovama – projektnim partnerima , oslanjajući se na njihove različite snage i iskustvo

Prije početka: fokus grupe na temu otpornosti

- Primjeri odgovora na pitanje: „**Tko su otporni ljudi?**” (Za djecu je pitanje prilagođeno dobi.)
- Odgojitelji: *Emocionalno stabilni, uče iz teškoća, intrinzično motivirani. Svaki odgajatelj mora biti otporan.*
- Djeca: *Dobri su, pomažu jedni drugima, imaju puno prijatelja. Kad si tužan, dobro je imati prijatelje.*
- Roditelji: *Oni ne nose probleme kući; žive sada i ovdje; ne izbjegavaju probleme, odmah ih rješavaju.*

Roditeljska očekivanja od vrtića

- Da se djeca nauče izboriti za svoja prava (asertivno ponašanje)
- „Da čvrsto stoje na svojim nogama”
- Odgovarajuće ponašanje
- Sposobnost suočavanja s neuspjehom
- Životne vještine
- Sigurno okruženje za djecu

Osnovne projektne aktivnosti

- PRVA GODINA: razvoj univerzalnog kurikulumuma za predškolsku djecu i djecu mlađe školske dobi
- DRUGA GODINA: pokusna primjena i evaluacija kurikulumuma
- TREĆA GODINA: revidiranje kurikulumuma i njegovo izdavanje
- paralelno se pišu i priručnik za roditelje kojem je svrha poticanje aktivnog sudjelovanja roditelja u razvoju otpornosti djece i vodič za odgojitelje/učitelje

Svrha pokusne primjene - pilot-projekta

- Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu bio je zadužen za razvoj aktivnosti koje se odnose na unapređivanje komunikacijskih vještina. Kako bismo razvili što je moguće kvalitetniji priručnik, u jesen 2014. godine proveden je pilot-projekt u kojem smo provjerili ostvaruju li se predviđenim aktivnostima očekivani ciljevi i ishodi učenja te jesu li one napisane na način koji je prihvatljiv odgojiteljima/učiteljima te samoj djeci.

Pokusna primjena i evaluacija kurikuluma

- **Varaždin:**
- 8 odgajatelj(ic)a i 5 učiteljica
- oko 200 vrtićke djece i 120 školske djece
- **Zagreb:**
- 6 odgojiteljica i 4 učitelj(ic)a
- Oko 150 vrtićke djece i 80 školske djece

Povratne informacije

- Opći dojam o kurikulumu je pozitivan.
- Odgojitelji i učitelji smatraju da je kurikulum koristan, zanimljiv, upotrebljiv i primijenjen djeci.
- Većina aktivnosti provedena je bez većih poteškoća.
- Nešto novo, što se svidjelo i djeci i odgojiteljima i učiteljima, bile su aktivnosti za početak (mindfulness aktivnosti).

Konačni rezultati projekta

- 3 PRIRUČNIKA ZA ODGOJITELJE/UČITELJE:
- Priručnik za razvoj otpornosti predškolske djece
- Priručnik za razvoj otpornosti mlađe školske djece (početni razredi)
- Priručnik za razvoj otpornosti starije djece (9-11 godina)
- 1 PRIRUČNIK ZA RODITELJE
- 1 VODIČ ZA ODGOJITELJE/UČITELJE

Načela kurikuluma

SPIRALAN

s identificiranim
ključnim temama, od
predškolske do školske
dobi

INTERKURIKULARAN

prožimanje različitih
kurikularnih područja i
aspekata nastave

EUROPSKI IDENTITET I RAZLIČITOS T

INTEGRIRAN

u školski kurikulum, a ne
dodatne aktivnosti

TEMELJEN NA POKAZELJIMA (DOKAZIMA) USPJEŠNOSTI

RAZVOJNI I INKLUZIVAN

fleksibilan i
osjetljiv na
posebne
odgojno-
obrazovne
potrebe
različitih
skupina

FORMALNO VREDNOVAN

od strane
odgojitelja/učitelja i
djece/učenika

Karakteristike stručnog tima vrtića u kojem se potiče otpornost

- **Stručni tim koji pruža podršku i razumijevanje, zajedno s ohrabrujućim povratnim informacijama, te prilikama i podrškom**
- kolegijalni, suradnički i podržavajući odnosi među djelatnicima, i na formalnoj i na neformalnoj razini
- prilike da djelatnici aktivno sudjeluju u životu škole ili vrtića i donošenju odluka

- prilike da se djelatnici kontinuirano profesionalno usavršavaju
- mogućnost da djelatnici brinu o svom fizičkom i psihološkom stanju
- mogućnost da djelatnici postignu ravnotežu između posla i privatnog života, uključujući dobre uvjete rada, fleksibilno radno vrijeme i prilike za napredovanje

- prilike da djelatnici razvijaju i koriste svoje snage i stručnost, te da njihova postignuća i snage budu prepoznate i pohvaljene
- pripravništvo i podrška novim djelatnicima
- mentorski program, posebno za nove djelatnike i za one koji se suočavaju s poteškoćama

- pružanje psihološke podrške djelatnicima koji su suočeni s poteškoćama, kao što su nasilje, stres i emocionalni problemi
- kolegijalna i inkluzivna okolina - podržava se i uključuje svakog djelatnika, svima se pružaju jednake prilike
- otvorena okolina u kojoj škole i vrtići prisno surađuju s roditeljima i zajednicom, te imaju njihovu podršku.

Stručnjaci u vrtiću (ravnatelj, psiholog, pedagog, defektolog, gl. medicinska sestra,...) trebali bi:

- proučiti, prihvatiti i podržavati teme, ciljeve i aktivnosti usmjerene na izravno poučavanje djeteta u području otpornosti
- biti zaštitni omotač oko odgojitelja i djece u skupini u smislu smanjivanja faktora rizika
- odgovorno i dosljedno doprinositi općem vrtićkom ozračju.

Vodstvo bi trebalo biti:

- Jako
- Otvoreno
- Podržavajuće
- Dobro organizirano.

Vještine suočavanja s teškoćama

- Proaktivni su – dobri modeli, vođe, posvećeni profesionalnom rastu i razvoju (svom i svojih suradnika)
- Nije im problem tražiti pomoć
- Sposobni su, ako treba, popustiti, prihvatiti poraz (neuspjeh) i ići dalje
- Brinu se za sebe
- Imaju dobru mrežu podrške.

Vještine otpornosti mogu se naučiti!

Pretpostavke i mogućnosti implementacije

RESCUR
Resilience Curriculum

Pretpostavke

- Dostupnost priručnika
- Spremnost na implementaciju kurikuluma (individualna i institucionalna)
- Pripremna edukacija

Zašto edukacija?

- Održanje cjelovitosti programa što je ključno za njegovu uspješnost i učinkovitost.
- Osiguravanje ujednačenog poimanja koncepta otpornosti i primjerenog korištenja priručnika.

Sadržaj edukacije

- Koncept otpornosti
- Struktura kurikuluma
- 6 tema
- Suradnja s roditeljima
- Rad s priručnicima
- Evaluacija
  - (interaktivna predavanja i radionice)

Modeli edukacije

- ▶ Centar za cjeloživotno obrazovanje Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
  - ▶ individualno, putem prijave polaznika
  - ▶ grupno, putem dogovora s vrtićima/školama

Učiteljski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Trajanje edukacije

- 3 dana
- u vremenskim razmacima koji omogućuju postupnost u primjeni kurikuluma
- praćenje, podrška i evaluacija procesa provedbe

Izvori:

- Milanović, M. (ur.) (2013) *Pomozimo im rasti. Priručnik za partnerstvo roditelja i odgojitelja*. Golden Marketing Tehnička knjiga, Zagreb.
- Cefai, C. i sur. (2015) *RESCUR: NA VALOVIMA Kurikul otpornosti za predškolsku i školsku dob - Vodič za odgojitelje i učitelje*. Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

